

52. Čo bol Milánsky edikt?

Päťdesiatadruhá z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

25.01.2024

Začiatkom IV. storočia boli kresťania znovu kruto prenasledovaní. Cisár Dioklecián spoločne s Galériom rozpútal v roku 303 tzv. „veľké prenasledovanie“ s úmyslom obnoviť jednotu štátu, ktorá bola podľa neho ohrozená neustálym rastom

kresťanstva. Okrem iného nariadil zboriť kresťanské kostoly, spáliť biblie, poslať na smrť cirkevné authority, odňať všetkým kresťanom verejné funkcie a občianske práva, obetovať bohom pod trestom smrti atď. Keďže tieto opatrenia, ktoré mali skoncovať s kresťanstvom, boli neúčinné, vydal Galérius z milosrdných a politických dôvodov 30. apríla 311 dekrét, ktorým ukončil perzekúciu kresťanov. Kresťania mohli žiť podľa svojho náboženstva, mali slobodu zhromažďovania a mohli stavať chrámy.

Medzitým bol Konštantín zvolený za cisára západu. Potom, čo v roku 312 porazil Maxentia, sa zišiel vo februári nasledujúceho roku v Miláne s cisárom východu, Liciniom. Okrem iného rokovali o kresťanoch a dohodli sa, že v ich prospech zverejnia nové nariadenia. Výsledkom tohto stretnutia je tzv. „Milánsky edikt“, aj keď je

pravdepodobné, že títo cisári v Miláne žiadny edikt nevydali. To, čo sa tam dohodlo, je nám známe z ediktu, ktorý vydal Licinius pre východnú časť ríše. Text sa k nám dostal vďaka listu provinčných guvernérov napísanému v roku 313, ktorý napísali Eusebios z Kaisareie (*Cirkevné dejiny*, 10,5) a Lactantius (*O smrti prenasledovateľov*, 48). V prvej časti sa zavádza princíp slobody náboženstva pre všetkých občanov a v dôsledku toho sa explicitne uznáva kresťanom právo túto slobodu užívať. Edikt dovoľoval praktizovať svoje náboženstvo nielen kresťanom, ale všetkým bez ohľadu na ich vierovyznanie. V druhej časti sa vyhlasuje, že kresťanom sa vrátia ich skoršie miesta zhromažďovania a kultu, ale aj majetok, ktorý im bol skonfiškovaný rímskymi úradmi a predaný súkromným osobám v dobe predchádzajúceho prenasledovania.

Zdá sa, že edikt nepripisoval kresťanstvu žiadne významné miesto, ale skôr chcel zabezpečiť priazeň božstva v akejkoľvek podobe, v súlade so synkretizmom, ktorý vtedy praktizoval Konštantín, ktorý napriek tomu, že sympatizoval s cirkvou, istý čas naďalej uctieval Neporaziteľné slnko (Sol Invictus).

V každom prípade pohanstvo prestalo byť oficiálnym náboženstvom cisárstva a edikt dovoľoval, aby sa kresťania tešili rovnakým právam ako ostatní občania. Cirkev so svojím náboženstvom bola povolená a zo strany impéria bola aj právne uznávaná, čo jej umožňovalo rýchly rozmach.

dev.opusdei.org/sk-sk/article/52-co-bol-milansky-edikt/ (04.08.2025)